



## مکمل گراف $M$ -اشتراکی ایده‌آل‌های یک حلقه

فریده حیدری\*

گروه ریاضی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

تاریخ ارسال مقاله: ۱۳۹۸/۰۳/۱۹ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۸/۱۲/۱۰

### چکیده

فرض کنید  $R$  یک حلقه جابه‌جایی یک‌دار و  $M$  یک  $R$ -مدول یکانی باشد. همچنین فرض کنید  $I(R)^*$  مجموعه همه ایده‌آل‌های غیربدیهی  $R$  باشد. مکمل گراف  $M$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $R$  که با  $\Gamma_M(R)$  نشان داده می‌شود، گرافی است با مجموعه رئوس  $I(R)^*$  و دو رأس متمایز  $I$  و  $J$  مجاورند هرگاه  $IM \cap JM = \{0\}$ . در این مقاله، برای هر  $R$ -مدول ضربی  $M$  قطر و کمر  $\Gamma_M(R)$  تعیین شده است. همچنین، نشان می‌دهیم اگر  $m, n > 1$  دو عدد صحیح باشند و  $\mathbb{Z}_m$  یک  $\mathbb{Z}_m$ -مدول باشد، مکمل گراف  $\mathbb{Z}_m$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $\mathbb{Z}_m$ ، تام ضعیف است.

واژه‌های کلیدی: قطر، کمر، تام ضعیف، مدول ضربی.

### ۱. مقدمه

مقالات زیادی در باب گراف‌های وابسته به ساختارهای جبری به‌ویژه حلقه‌ها به چاپ رسیده است که برای نمونه می‌توان به مراجع [1-7] اشاره نمود. یکی از مهم‌ترین گراف‌های وابسته به حلقه‌ها، گراف اشتراکی ایده‌آل‌های یک حلقه و مکمل آن است. البته این گراف نه تنها برای حلقه‌ها که برای دیگر ساختارهای جبری نظیر گروه‌ها و مدول‌ها نیز تعریف شده و در مقالات متعددی همچون [8, 9, 10] مورد بررسی قرار گرفته است. در این مقاله،  $R$  یک حلقه جابه‌جایی یک‌دار و  $M$  یک  $R$ -مدول یکانی ناصفر است. منظور از یک ایده‌آل غیربدیهی  $R$ ، ایده‌آل ناصفر و محض  $R$  است. همچنین  $I(R)^*$  معرف مجموعه همه ایده‌آل‌های غیربدیهی  $R$  می‌باشد. فرض کنید  $M$  یک  $R$ -مدول باشد.  $M$  یک مدول ضربی نامیده می‌شود هرگاه هر زیرمدول آن به شکل  $IM$  باشد که  $I$  ایده‌آلی از  $R$  است. پوچساز  $M$  با نماد  $\text{ann}(M)$  نشان داده می‌شود.  $M$  را یک مدول باوفا می‌نامیم اگر  $\text{ann}(M) = \{0\}$ . همچنان که معمول است،  $\mathbb{Z}_n$  مشخص کننده حلقه اعداد صحیح به پیمانه  $n$  می‌باشد. کوچکترین مضرب مشترک دو عدد صحیح  $a$  و  $b$  را با نماد  $[a, b]$  نشان می‌دهیم و می‌نویسیم  $a|b$  هرگاه  $b$  مضربی از  $a$  باشد.

به گرافی که هیچ یالی نداشته باشد، گراف پوچ اطلاق می‌شود. گراف پوچ  $n$  رأسی را با  $\bar{K}_n$  نشان می‌دهیم. همچنین یک گراف دوبخشی کامل با دو بخش  $X$  و  $Y$  که  $|X| = m$  و  $|Y| = n$  را با نماد  $K_{m,n}$  نمایش می‌دهیم. اجتماع مجزای دو گراف  $G$  و  $H$  را با نماد  $G \cup H$  نشان می‌دهیم. به رأسی که درجه اش صفر باشد، رأس ایزوله گوییم. گراف  $G$  را همبند گویند هرگاه بین هر دو رأس متمایز آن یک مسیر وجود داشته باشد و در غیر این صورت آن را ناهمبند نامند. طول کوتاهترین مسیر بین دو رأس  $u$  و  $v$  از گراف  $G$  را فاصله این دو رأس نامیده و با نماد  $d(u, v)$  نشان می‌دهند. اگر هیچ مسیری بین  $u$  و  $v$  نباشد، قرار می‌دهیم  $d(u, v) = \infty$ . قطر گراف  $G$  نیز با نماد  $\text{diam}(G)$  نشان داده شده و برابر است با  $\sup\{d(u, v) | u, v \in V(G)\}$ . که در آن  $V(G)$  مجموعه رئوس  $G$  است. کمر گراف  $G$

که آن را با  $\text{gr}(G)$  نشان می‌دهیم، طول کوتاهترین دور در  $G$  است و اگر  $G$  شامل هیچ دوری نباشد، قرار می‌دهیم  $\text{gr}(G) = \infty$ . گرافی که هیچ دوری نداشته باشد، جنگل نامیده می‌شود. یک خوشه در گراف  $G$ ، یک زیرگراف کامل از  $G$  است. خوشه  $W$  در  $G$  را ماکزیمم گویند هرگاه در بین خوشه‌های  $G$  بیشترین تعداد رأس را داشته باشد. تعداد رئوس یک خوشه ماکزیمم در گراف  $G$  را عدد خوشه‌ای نامیده و آن را با نماد  $\omega(G)$  نمایش می‌دهند. عدد رنگی گراف  $G$  که با  $\chi(G)$  نشان داده می‌شود، کمترین تعداد رنگی است که بتوان به رئوس  $G$  نظیر کرد طوری که رنگ هیچ دو رأس مجاور یکی نباشد. واضح است که همواره داریم  $\chi(G) \geq \omega(G)$ . گراف  $G$  را تام ضعیف نامند هرگاه  $\chi(G) = \omega(G)$ . شایان ذکر است که محاسبه عدد خوشه ای و یا عدد رنگی یک گراف، مسأله‌ای NP-کامل است.

گراف  $M$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $R$ ،  $G_M(R)$ ، نخستین بار در مقاله [11] معرفی شده و برخی ویژگی‌های مهم آن مورد مطالعه قرار گرفته است. از جمله ثابت شده است برای هر  $R$ -مدول ضربی  $M$ ،  $\text{diam}(G_M(R)) \in \{0, 1, 2, \infty\}$  و  $\text{gr}(G_M(R)) \in \{3, \infty\}$ . در این مقاله، مکمل گراف  $M$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $R$  که با  $\Gamma_M(R)$  نشان داده می‌شود، را بررسی خواهیم کرد. برای هر  $R$ -مدول ضربی  $M$ ، نشان می‌دهیم اگر  $\Gamma_M(R)$  رأس ایزوله نداشته باشد، همبند است. به‌علاوه نشان می‌دهیم  $\text{diam}(\Gamma_M(R)) \in \{0, 1, 2, 3, \infty\}$  و  $\text{gr}(\Gamma_M(R)) \in \{3, 4, \infty\}$  همچنین اگر  $m, n > 1$  دو عدد صحیح باشند و  $\mathbb{Z}_n$  یک  $\mathbb{Z}_m$ -مدول باشد، قطر و کمر  $\Gamma_{\mathbb{Z}_n}(\mathbb{Z}_m)$  که برای اختصار با نماد  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  نشان داده شده را رده‌بندی کرده و ثابت می‌کنیم این گراف تام ضعیف است.

### ۲- مکمل گراف $M$ -اشتراکی

این بخش را با تعریف زیر شروع می‌کنیم.

**تعریف ۱-۲.** فرض کنید  $R$  یک حلقه و  $M$  یک  $R$ -مدول ناصفر باشد. مکمل گراف  $M$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $R$  که با  $\Gamma_M(R)$  نشان داده می‌شود، گرافی است با

می‌گیریم  $I = \{0\}$  که تناقض است. پس  $K$  یک ایده‌آل غیربدیهی  $R$  است و به‌علاوه داریم

$$IM \cap KM \subseteq IM \cap I'M = \{0\},$$

و

$$JM \cap KM \subseteq JM \cap J'M = \{0\}.$$

یعنی  $K$  به هر دو  $I$  و  $J$  متصل است. به این ترتیب اثبات کامل می‌شود.  $\square$

در قضیه بعد نشان می‌دهیم برای هر  $R$ -مدول ضربی  $M$ ،  $\text{gr}(\Gamma_M(R)) \in \{3, 4, \infty\}$ .

**قضیه ۲-۴.** فرض کنید  $R$  یک حلقه و  $M$  یک  $R$ -مدول ضربی ناصفر باشد. اگر  $\Gamma_M(R)$  شامل دور باشد، آنگاه

$$\text{gr}(\Gamma_M(R)) \leq 4.$$

**برهان.** به روش برهان خلف، فرض کنیم  $\Gamma_M(R)$  شامل دور باشد ولی  $\text{gr}(\Gamma_M(R)) = g \geq 5$ . فرض کنیم  $I_1, \dots, I_g$  به ترتیب رئوس این دور باشند. چون  $I_1 M \cap I_{g-2} M$  به هم وصل نیستند، پس  $I_1 M \cap I_{g-2} M \neq \{0\}$ . از آنجا که  $M$  یک  $R$ -مدول ضربی است، ایده‌آل  $J$  از  $R$  وجود دارد که  $JM = I_1 M \cap I_{g-2} M$  اگر  $J = R$ ، آنگاه  $I_1 M = M$  و چون  $I_2 M \cap I_{g-1} M = \{0\}$  خواهیم داشت  $I_2 M = \{0\}$ . بنابراین  $I_2 M \cap I_g M = \{0\}$  که نتیجه می‌دهد  $I_1, I_2, I_g$  در  $\Gamma_M(R)$  تشکیل یک مثلث می‌دهند و این یک تناقض می‌باشد. پس  $J$  یک ایده‌آل غیربدیهی  $R$  است. از طرف دیگر داریم

$$JM \cap I_g M \subseteq I_1 M \cap I_g M = \{0\},$$

و

$$JM \cap I_{g-1} M \subseteq I_{g-2} M \cap I_{g-1} M = \{0\}.$$

یعنی  $J$  به هر دو  $I_{g-1}$  و  $I_g$  وصل است. پس  $I_g, I_{g-1}, J$  رئوس یک مثلث در  $\Gamma_M(R)$  است که تناقض می‌باشد.  $\square$

فرض کنید  $n, m \geq 2$  دو عدد صحیح باشند. می‌دانیم  $\mathbb{Z}_n$  یک  $\mathbb{Z}_m$ -مدول است هرگاه  $n|m$ . اکنون به مطالعه مکمل گراف  $\mathbb{Z}_n$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $\mathbb{Z}_m$

مجموعه رئوس  $I(R)^*$  و دو رأس متمایز  $I$  و  $J$  مجاورند هرگاه  $IM \cap JM = \{0\}$

واضح است که اگر  $M$  و  $N$  دو  $R$ -مدول یکریخت باشند، آنگاه  $\Gamma_M(R)$  و  $\Gamma_N(R)$  دو گراف یکسان خواهند بود.

**تبصره ۲-۲.** فرض کنید  $M$  یک  $R$ -مدول ناصفر باشد به‌طوری که  $\text{ann}(M) \neq \{0\}$ . در این صورت اگر  $I$  یک ایده‌آل ناصفر باشد که  $I \subseteq \text{ann}(M)$ ، آنگاه  $I$  به همه رئوس دیگر  $\Gamma_M(R)$  متصل است و لذا  $\Gamma_M(R)$  یک گراف همبند خواهد بود.

قضیه زیر نشان می‌دهد که برای هر  $R$ -مدول ضربی  $M$ ،  $\text{diam}(\Gamma_M(R)) \in \{0, 1, 2, 3, \infty\}$ .

**قضیه ۲-۳.** فرض کنید  $R$  یک حلقه و  $M$  یک  $R$ -مدول ضربی ناصفر باشد. اگر  $\Gamma_M(R)$  رأس ایزوله نداشته باشد، آنگاه همبند است و به‌علاوه داریم  $\text{diam}(\Gamma_M(R)) \leq 3$ .

**برهان.** با توجه به تبصره ۲-۲، اگر داشته باشیم

$\text{ann}(M) \neq \{0\}$  خواهیم داشت  $\text{diam}(\Gamma_M(R)) \leq 2$  پس فرض کنیم  $M$  یک  $R$ -مدول باوفا باشد و  $I$  و  $J$  دو رأس غیرمجاور در  $\Gamma_M(R)$  باشند. چون  $\Gamma_M(R)$  رأس ایزوله ندارد، فرض کنیم  $I'$  و  $J'$  دو رأسی باشند که به ترتیب به  $I$  و  $J$  متصل‌اند یعنی  $IM \cap I'M = \{0\}$  و  $JM \cap J'M = \{0\}$ .

اگر  $I' = J'$  که مسأله حل است. در غیر این صورت دو حالت در نظر می‌گیریم.

حالت اول:  $I'M \cap J'M = \{0\}$

در این صورت  $J - J' - I - I'$  یک مسیر به طول ۳ بین  $I$  و  $J$  است.

حالت دوم:  $I'M \cap J'M \neq \{0\}$

چون  $M$  یک  $R$ -مدول ضربی است، ایده‌آل  $K$  از  $R$  وجود دارد که  $IM \cap I'M = \{0\}$  و  $JM \cap J'M = \{0\}$  و  $I'M \cap J'M = M$  اگر  $K = R$ ، آنگاه  $I'M \cap J'M = M$  و بنابراین  $I'M = M$  و چون  $IM \cap I'M = \{0\}$  خواهیم داشت  $IM = \{0\}$ . حال از  $\text{ann}(M) = \{0\}$  نتیجه

قسمت (۱) به راحتی از قضیه ۵ مرجع [12] ثابت می‌شود. برای اثبات قسمت (۲)، دقت کنید که اگر  $s \geq 3$  و  $m = n = p_1 \cdots p_s$  آنگاه  $d(p_1 \mathbb{Z}_m, p_2 \mathbb{Z}_m) = 3$  و برای اثبات قسمت (۳)، واضح است که اگر  $m \neq n$ ، آنگاه  $n \mathbb{Z}_m$  به همه رئوس دیگر  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  متصل است. □

برای رده‌بندی کمر گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$ ، توجه کنید که اگر  $n$  حداقل سه شمارنده اول متمایز داشته باشد، آنگاه  $\frac{n}{p_1^{\beta_1}} \mathbb{Z}_m$ ،  $\frac{n}{p_2^{\beta_2}} \mathbb{Z}_m$  و  $\frac{n}{p_3^{\beta_3}} \mathbb{Z}_m$  تشکیل یک مثلث می‌دهند و لذا در این حالت کمر گراف برابر ۳ است. اگر  $m \neq n$  و  $n = p_1^{\beta_1} p_2^{\beta_2}$  آنگاه  $p_1^{\beta_1} \mathbb{Z}_m$  و  $p_2^{\beta_2} \mathbb{Z}_m$  و  $n \mathbb{Z}_m$  رئوس یک مثلث در  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  است. پس در این حالت نیز کمر گراف برابر ۳ خواهد بود. در صورتی که  $m = n = p_1^{\alpha_1} p_2^{\alpha_2}$  قرار دهید

$$X = \{p_1^{r_1} p_2^{\alpha_2} \mathbb{Z}_m \mid 0 \leq r_1 < \alpha_1\},$$

$$Y = \{p_1^{\alpha_1} p_2^{r_2} \mathbb{Z}_m \mid 0 \leq r_2 < \alpha_2\}$$

و

$$Z = \{p_1^{r_1} p_2^{r_2} \mathbb{Z}_m \mid 0 \leq r_1 < \alpha_1, 0 \leq r_2 < \alpha_2\} - \{\mathbb{Z}_m\}.$$

به وضوح رئوس  $Z$  همگی ایزوله هستند. همچنین رئوس  $X$  و  $Y$  تشکیل یک گراف دوبخشی کامل می‌دهند. پس در این حالت،  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m) = \bar{K}_{\alpha_1 \alpha_2 - 1} \cup K_{\alpha_1, \alpha_2}$  و در نتیجه کمر آن برابر ۴ است. با بررسی سایر حالات که به آسانی انجام می‌شود، می‌توان قضایای زیر را نتیجه گرفت.

**قضیه ۲-۸.**  $\text{gr}(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = 4$  هرگاه  $m = p_1^{\alpha_1} p_2^{\alpha_2}$  و  $\alpha_1, \alpha_2 \geq 2$ .

**قضیه ۲-۹.** گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  جنگل است هرگاه یکی از گزاره‌های زیر برقرار باشد:

1.  $m = n = p_1^{\alpha_1} p_2$ ،  $\alpha_1 \geq 1$ ،
2.  $m = n = p_1^{\alpha_1}$ ،  $\alpha_1 \geq 2$ ،
3.  $m = p_1^{\alpha_1} p_2$ ،  $n = p_1^{\alpha_1}$ ،  $\alpha_1 \geq 1$ ،
4.  $m = p_1^{\alpha_1}$ ،  $n = p_1^{\alpha_1 - 1}$ ،  $\alpha_1 \geq 2$ ،
5.  $m = p_1^3$ ،  $n = p_1$ .

می‌پردازیم. برای اختصار،  $\Gamma_{\mathbb{Z}_n}(\mathbb{Z}_m)$  را با نماد  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  نشان می‌دهیم. در ادامه این بخش، فرض می‌کنیم  $m = p_1^{\alpha_1} \cdots p_s^{\alpha_s}$  و  $n = p_1^{\beta_1} \cdots p_t^{\beta_t}$  و  $t \leq s$  و  $p_1, \dots, p_s$  اعداد اول متمایز هستند و برای هر  $1 \leq i \leq t$ ،  $0 < \beta_i \leq \alpha_i$ . همچنین فرض می‌کنیم  $m$  اول نیست.

**تبصره ۲-۵.** به آسانی می‌توان دید که

$$I(\mathbb{Z}_m)^* = \{d \mathbb{Z}_m \mid d \mid m, d \neq 1, m\}.$$

لذا  $|I(\mathbb{Z}_m)^*| = \prod_{i=1}^s (\alpha_i + 1) - 2$ . پس بدیهی است که اگر  $m \mid n$ ، آنگاه  $\mathbb{Z}_n$  یک  $\mathbb{Z}_m$ -مدول ضربی است. همچنین دو رأس  $d_1 \mathbb{Z}_m$  و  $d_2 \mathbb{Z}_m$  از  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  مجاورند اگر و تنها اگر  $n \mid [d_1, d_2]$ . به علاوه اگر  $d \mathbb{Z}_m \in I(\mathbb{Z}_m)^*$  و  $n \mid d$ ، آنگاه  $d \mathbb{Z}_m$  به همه رئوس دیگر  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  متصل است.

در قضایای زیر، قطر و کمر گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  را رده‌بندی می‌کنیم.

**قضیه ۲-۶.** گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  کامل است اگر و تنها اگر یکی از گزاره‌های زیر برقرار باشد:

1.  $m = p_1^{\alpha_1} p_2$ ،  $n = p_1$ ،  $\alpha_1 \geq 1$ ،
2.  $m = p_1^{\alpha_1}$ ،  $n = p_1$ ،  $\alpha_1 \geq 2$ ،
3.  $m = p_1^{\alpha_1}$ ،  $n = p_1^2$ ،  $\alpha_1 \geq 2$ ،
4.  $m = n = p_1 p_2$ .

**برهان.** به آسانی از نتیجه ۳ مرجع [12] به دست می‌آید.

**قضیه ۲-۷.** فرض کنید گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  کامل نباشد. در این صورت گزاره‌های زیر برقرارند:

۱.  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  ناهمبند است هرگاه  $m = n$  و به ازای بعضی مقادیر  $i$  که  $1 \leq i \leq s$ ،  $\alpha_i \geq 2$ .
۲.  $\text{diam}(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = 3$  هرگاه  $m = n = p_1 \cdots p_s$  و  $s \geq 3$ .
۳.  $\text{diam}(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = 2$  هرگاه  $m \neq n$ .

**برهان.** با توجه به تبصره ۲-۵ و قضیه ۲-۳:

یک خوشه ماکزیمم در  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  است. حال تعریف می‌کنیم

$$X_1 = \{p_1^{r_1} \cdots p_s^{r_s} \mathbb{Z}_m \in V(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) \mid 0 \leq r_1 < \beta_1\}$$

و برای هر  $2 \leq j \leq t$

$$X_j = \{p_1^{r_1} \cdots p_s^{r_s} \mathbb{Z}_m \in V(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) \mid \beta_i \leq r_i \leq \alpha_i, \text{ for } 1 \leq i \leq j-1, 0 \leq r_j < \beta_j\}.$$

به وضوح هیچ یک از رئوس  $X_j$  به هم وصل نیست و چون  $\alpha_j \in X_j$  می‌توان همه رئوس  $X_j$  را با رنگ متناظر با  $\alpha_j$  رنگ کرد. از آنجا که

$$V(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = W \cup (U_1^t X_j)$$

اثبات کامل است.  $\square$

### نتیجه‌گیری

در این مقاله، نشان داده شد برای هر  $R$ -مدول ضربی  $M$ ، اگر مکمل گراف  $M$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $R$  رأس ایزوله نداشته باشد، همبند است و قطر آن حداکثر ۳ می‌باشد و اگر شامل دور باشد، کمر آن حداکثر ۴ است. به‌علاوه، در حالتی که  $\mathbb{Z}_n$  یک  $\mathbb{Z}_m$ -مدول باشد، قطر و کمر مکمل گراف  $\mathbb{Z}_n$ -اشتراکی ایده‌آل‌های  $\mathbb{Z}_m$  رده بندی و نشان داده شد این گراف تام ضعیف است.

### تشکر و قدردانی

نویسنده مقاله از دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج به جهت حمایت مالی از این پژوهش، تشکر و قدردانی می‌نماید. همچنین از نظرات و پیشنهادات داوران محترم که باعث بهبود مقاله شده است، کمال تشکر را دارد.

**برهان.** کافی است دقت کنیم که اگر

$m = n = p_1 p_2$  یا  $n = p_1$ ،  $m = p_1^{\alpha_1}$ ،  $\alpha_1 = 2, 3$  آنگاه  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  یک گراف کامل با حداکثر ۲ رأس است و در سایر حالات فوق، گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  به صورت زیر می‌باشد:

1.  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m) = \bar{K}_{\alpha_1-1} \cup K_{1, \alpha_1}$ ,  $\alpha_1 \geq 2$ ,
2.  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m) = \bar{K}_{\alpha_1-1}$ ,
3.  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m) = K_{1, 2\alpha_1-1}$ ,
4.  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m) = K_{1, \alpha_1-2}$ ,  $\alpha_1 \geq 3$ .

در پایان، نشان می‌دهیم گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$ ، تام ضعیف است.

**قضیه ۱-۲.** اگر گراف  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  تام ضعیف است و به‌علاوه اگر  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  کامل نباشد، داریم

$$\chi(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = \omega(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = \prod_{i=1}^t (\alpha_i - \beta_i + 1) \prod_{i=t+1}^s (\alpha_i + 1) - 1 + t.$$

**برهان.** واضح است که اگر  $\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)$  کامل باشد، تام ضعیف است. پس فرض کنیم کامل نباشد. بنابر قضیه ۲ مرجع [12]

$$\omega(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) = \prod_{i=1}^t (\alpha_i - \beta_i + 1) \prod_{i=t+1}^s (\alpha_i + 1) - 1 + t.$$

در واقع اگر قرار دهیم

$$W = \{p_1^{r_1} \cdots p_s^{r_s} \mathbb{Z}_m \in V(\Gamma_n(\mathbb{Z}_m)) \mid \beta_j \leq r_j \leq \alpha_j, \text{ for } 1 \leq j \leq t\}$$

و  $X = \{x_1, \dots, x_t\}$  که برای هر  $1 \leq j \leq t$ ،  $x_j = p_j^{\beta_j-1} \prod_{i \neq j} p_i^{\alpha_i} \mathbb{Z}_m$  آنگاه  $W \cup X$  رئوس

graph of submodules of a module, J. Algebra Appl. 11 (1) (2012) 1250019.

فهرست منابع

[11] F. Heydari, The M-intersection graph of ideals of a commutative ring, Discrete Math. Algorithms Appl. 10 (3) (2018) 1850038.

[۱] رجائی، سعید، گراف جمع زیرمدول‌های غیر اساسی، پژوهش‌های نوین در ریاضی، ۵(۱۷) (۱۳۹۸)، ۱۳۴-۱۲۱.

[12] S. Khojasteh, The intersection graph of ideals of  $\mathbb{Z}_m$ , Discrete Math. Algorithms Appl. 11 (4) (2019) 1950037.

[۲] برزگر، حسن، احاطه‌گری و نمایش گراف اشتراکی روی فضاهای توپولوژی، پژوهش‌های نوین در ریاضی، ۴(۱۴) (۱۳۹۷)، ۱۳۷-۱۴۸.

[۳] امجدی، جعفر، برخی خواص و عدد احاطه‌گر متمم یک گراف جدید وابسته به یک حلقه جابجایی، پژوهش‌های نوین در ریاضی، ۳(۱۲) (۱۳۹۶)، ۱۱۰-۹۹.

[4] Z. Shafiei, M Maghasedi, F. Heydari, S. Khojasteh, The annihilating graph of a ring, Mathematical Sciences 12 (1) (2018) 1-6.

[5] R. Nikandish, H. R. Maimani, H. Izanloo, The annihilating-ideal graph of  $\mathbb{Z}_n$  is weakly perfect, Contributions to Discrete Mathematics 11 (1) (2016) 16-21.

[6] M. J. Nikmehr, F. Heydari, The M-regular graph of a commutative ring, Mathematica Slovaca 65 (1) (2015) 1-12.

[7] I. Chakrabarty, S. Ghosh, T. K. Mukherjee, M. K. Sen, Intersection graphs of ideals of rings, Discrete Math. 309 (2009) 5381-5392.

[8] S Akbari, F Heydari, M Maghasedi, The intersection graph of a group, J. Algebra Appl. 14 (5) (2015) 1550065.

[9] S. Akbari, H. A. Tavallaee, S. Khalashi Ghezalahmad, On the complement of the intersection graph of submodules of a module, J. Algebra Appl. 14 (8) (2015) 1550116.

[10] S. Akbari, H. A. Tavallaee, S. Khalashi Ghezalahmad, Intersection